

**Rapportage onderzoek naar
voorlichtingscampagne over tussenschoolse opvang**

**Vereniging voor Openbaar Onderwijs
Almere, oktober 2006**

Vooraf

Eind 2005/begin 2006 werd door de gezamenlijke besturenorganisaties en de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs een voorlichtingscampagne gehouden over de schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid per 1 augustus 2006 voor de tussenschoolse opvang (het 'overblijven'). In een serie regionale bijeenkomsten en een landelijke bijeenkomst werden betrokkenen over de wetswijziging en de mogelijke gevolgen daarvan voorgelicht. Een brochure werd aan alle scholen verzonden. De Vereniging voor Openbaar Onderwijs coördineerde deze activiteiten en zorgde voor een evaluatie onder de deelnemers.

Het ministerie van OCW hechtte aan een algemeen evaluatieonderzoek onder schoolleiders. De Vereniging voor Openbaar Onderwijs stelde in samenspraak met het ministerie een vragenlijst op en benaderde telefonisch circa 500 schoolleiders. Hun antwoorden op de vragen worden in deze rapportage weergegeven.

Opzet onderzoek

Uit het scholenbestand van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs werd een selectie gemaakt van grote en kleine scholen, scholen in de stad en op het platteland, verdeeld over openbaar (30%), katholiek (30%), protestants christelijk (30%) en algemeen bijzonder (10%) onderwijs. In de verwachting dat niet alle schoolleiders zouden medewerken zijn op deze wijze 585 adressen verzameld, waarbij vervolgens de telefoonnummers zijn gezocht.

Het onderzoek werd uitgevoerd vlak voor en vlak na de zomervakantie. Door dit (ongelukkige) tijdstip werkten niet alle schoolleiders mee. Daarbij kwam dat in het bijzonder onderwijs velen kennelijk nog niet zijn gewend om mee te werken aan een onderzoek van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs ook al werd er bij genoemd 'in opdracht van OCW'. Na vaststelling van dit gegeven werd gebruik gemaakt van de affichering 'Expertisecentrum Verantwoord Overblijven'. Weigeringen kwamen niet meer voor anders dan om reden van echt niet kunnen op het moment van bellen.

Uiteindelijk hebben 480 schoolleiders de vragen beantwoord.

Tabel 1: 480 respondenten verdeel over denominaties

Openbaar	Katholiek	Protestants christelijk	Algemeen bijzonder
199 = 41%	115 = 24%	133 = 28%	33 = 7%

Een aantal schoolleiders gaf aan geen tussenschoolse opvang te hebben op school. Veelal kwam dit door het hanteren van een continuooster. In een enkel geval waren er simpelweg geen kinderen die wilden overblijven. Niet op elke vraag zijn om deze reden 480 antwoorden geregistreerd.

Op sommige vragen was meer dan één antwoord mogelijk. Dit leidt logischerwijs tot een hogere score dan 480.

De antwoorden zijn verzameld en verwerkt in deze rapportage. Per antwoord is gezien of er significante verschillen bestonden tussen de verschillende denominaties. Dat bleek niet het geval. De bevindingen gelden dus voor hét primair onderwijs.

De onderzoeksresultaten

De onderzoeksresultaten worden per vraag weergegeven in nominale aantallen en percentages.

1. Weet u dat het schoolbestuur per 1 augustus verantwoordelijk is voor het overblijven?

Tabel 2: Kennis over verandering

Ja	480 = 100%	Nee	0 = 0%
----	------------	-----	--------

2. Zo ja, via welke bron weet u dat? (meerdere antwoorden mogelijk)

Tabel 3: Bron van informatie over verandering

OCW	369	38%
Voorlichtingsbrochure	78	8%
Voorlichtingsbijeenkomst	10	1%
Vaktijdschrift	58	6%
Schoolbestuur	165	17%
Ouderraad/overblijfcommissie	0	0%
Anders	292	30%

De informatie via OCW wordt het meest genoemd, gevolgd door 'anders', waarbij niet naar specificaties is gevraagd. Het schoolbestuur is een goede tweede. De schoolleiders noemen de ouderraad/overblijfcommissie in het geheel niet als bron.

3. Vindt u dat u voldoende informatie heeft ontvangen?

Tabel 4: Voldoende informatie

Ja	459 = 96%	Nee	21 = 4%
----	-----------	-----	---------

4. Heeft er overleg met de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad plaats gehad?

Tabel 5: Overleg met (g)mr

Ja	411 = 86%	Nee	69 = 14%
----	-----------	-----	----------

5. Zo ja, heeft het overleg geleid tot een andere invulling/organisatie van de overblijfvoorziening?

Tabel 6: Andere invulling overblijven na overleg (g)mr

Ja	161 = 41%	Nee	232 = 59%
----	-----------	-----	-----------

6. Zo nee, gaat er nog voor 1 augustus 2006 overleg plaats vinden?

Tabel 7: Nog overleg met (g)mr?

Ja	22 = 32%	Nee	47 = 68%
----	----------	-----	----------

Deze vraag is alleen vóór de zomervakantie gesteld. In circa 10% van de scholen is de (g)mr niet vóór 1 augustus, de ingangsdatum van de schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid, geraadpleegd.

7. Wie organiseert het overblijven?

Tabel 8: Wie organiseert

Overblijfcommissie	108 = 22%
Ouderraad	39 = 8%
Schoolbestuur	33 = 7%
Schoolleiding	157 = 33%
Onderwijsassistent	0 = 0%
Instelling voor kinderopvang	68 = 14%
Anders	75 = 16%

Opvallend is dat één derde van de schoolleiders zelf het overblijven organiseert, omdat tot 1 augustus 2006 de verantwoordelijkheid daarvoor bij de ouders lag.

Dat in 14% van de scholen het overblijven is uitbesteed aan een instelling voor kinderopvang is opmerkelijk.

Onder 'anders' wordt begrepen: geen overblijfvoorziening, continurooster, een stichting of vereniging.

8. Wie voert het overblijven uit?

Tabel 9: Wie voert uit

Ouders/vrijwilligers	311 = 76%
Professionele overblijfkraften	55 = 13%
Combinatie van beide	43 = 11%

Bij de 55 professionele overblijfkraften werd 38 keer (64%) 'leerkrachten' genoemd.

9. Zijn er knelpunten met betrekking tot de tussenschoolse opvang?

Tabel 10: Knelpunten

Ja	200 = 42%	Nee	277 = 58%
----	-----------	-----	-----------

10. Zo ja, op welk vlak zijn er dan knelpunten? (meerdere antwoorden mogelijk)

Tabel 11: Aard van de knelpunten

Ruimte	96 = 38%
Vergoeding vrijwilligers	20 = 8%
Pedagogische afstemming	8 = 3%
Deskundigheid vrijwilligers	26 = 10%
Spelmateriaal	6 = 2%
Aantal overblijfkraften	65 = 26%
Ouderbijdrage	21 = 9%
Anders, te weten	11 = 4%

Onmiskenbaar wordt het ontbreken van een adequate overblijfruimte op school als grootste knelpunt ervaren. Het aantal overblijfkraften is in ruim een kwart van de scholen, dat knelpunten ervaart, een probleem.

Onder 'anders' wordt begrepen: 5 x geen pauze voor de leerkrachten, de kwaliteit, het overleg met de kinderopvang, toezicht door de leerkrachten, het schoonmaken, de ingangsdatum van de schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid en de Nederlandse taal bij veel allochtone ouders.

11. Wat zijn de kosten voor ouders voor het overblijven per keer in het nieuwe schooljaar?

Tabel 12: Kosten voor ouders

□ 0	37 = 8%
< 1	67 = 15%
1-1,50	138 = 32%
1,50-2	100 = 23%
2-2,50	22 = 5%
2,50-3	38 = 9%
>3	18 = 4%
Weet niet	18 = 4%

Meer dan de helft van de ouders betalen per keer tussen de □ 1,- tot □ 2,-. Een aantal scholen hanteert kortingstarieven bij maand- of jaarabonnementen. Deze zijn in de tabel niet herberekend meegenomen. Waar geen tarief wordt berekend is veelal sprake van een continurooster.

12. Zijn deze kosten ten opzichte van vorig schooljaar

Tabel 13: kostenontwikkeling

Verlaagd	6 = 2%
Het zelfde gebleven	286 = 86%
Verhoogd	40 = 12%

13. Bestaan er plannen om het overblijven in de toekomst te relateren aan de voor- en naschoolse opvang?

Tabel 14: toekomstige relatie tso-bso

Ja 283 = 59%	Nee 132 = 28%	Weet niet 65 = 13%
--------------	---------------	--------------------

Samenvatting

Er is geen enkele schoolleider in het primair onderwijs die niet op de hoogte is van de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de tussenschoolse opvang (het overblijven) per 1 augustus 2006. Hun informatie ontvingen zij vooral van het ministerie van OCW (38%), via hun schoolbestuur (17%) en door de toegezonden voorlichtingsbrochure (8%). Op een enkeling na vonden zij de informatie voldoende.

Met de meeste (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden (86%) is overlegd. Dit overleg veranderde voor meer dan de helft (59%) niets aan de invulling of organisatie van de overblijfvoorziening. Waar niet was overlegd (41%) werd dat in 68% ook niet meer voor de invoeringsdatum van 1 augustus gedaan.

Het overblijven wordt in 33% van de scholen door de schoolleiding georganiseerd. De overblijfcommissie volgt als goede tweede met 22%. In 14% van de scholen verzorgt een instelling voor kinderopvang het overblijven. De uitvoering berust in belangrijke mate bij ouders en vrijwilligers (76%). 13% komt voor rekening van professionals. In 11% van de scholen is een combinatie van beide aangetroffen.

In 58% van de scholen worden knelpunten ervaren. Van die knelpunten scoort de ruimte verreweg het hoogst (38%), gevolgd door het aantal overblijfkrachten (26%) en de deskundigheid van de vrijwilligers (10%).

Met betrekking tot de kosten voor ouders geldt voor meer dan de helft een bedrag tussen de €1,- en €2,- (55%) per keer. 15% van de scholen zit onder de €1,- per keer. Deze bedragen zijn voor 86% het zelfde gebleven ten opzichte van vorig schooljaar. In 12% van de scholen zijn de kosten gestegen.

In 59% van de scholen bestaan er plannen om het overblijven te relateren aan de voor- en naschoolse opvang. Voor 28% geldt dit niet, terwijl 13% dat niet weet.